

Radijska napovedovalka NATALIJA PROHINJE

Nikoli se ni zmotila. Imela je naravno čisto, popolno dikcijo in v radijski obrekovalnici so si zanjo izmislili nadimek »človek stroj«. Čeprav je bila prvi slovenski ženski radijski glas, se do današnjega dneva ni pojavil še nihče, ki bi ji bil lahko par. Vedno so jo naslavljali z gospo, tudi v času, ko je bilo takšno tituliranje še bogokletno.

Tekst: GUSTI LEBEN

Na Radio Ljubljana je prišla že davnega leta 1934, torej takrat, ko je bil radio na začetku svoje poti in je bil še eden najprivlačnejših medijev. V tistem času sta bila v rabi dva izjemno popularna izraza, ki ju je izumil oče Milčinski. Besedi, ki, so ju nekoč poznali vsi, sta že davno pozabljeni: reskete–preskete in komarji. Prvi izraz je pomenil radijske motnje, ki jih ni nikoli zmanjkalo, drugi pa vse tiste brezvestneže, ki svojih radijskih aparatov niso prijavili in so bili tako »oprosteni« plačevanja naročnine, ki je bila nekoč kar precej višja kot danes.

Studio je bil na Bleiweisovi, kasnejši Prešernovi cesti, oddajna postaja pa je bila v rokah katoliške Prosvetne zveze. Tudi spored je bil kar se da prosveten. Poleg številnih jezikovnih tečajev so pripravljali predvsem oddaje o skrbi za zdravje, spoznavanju prirode, domači zgodovini in gospodarstvu ter duhovnih dobrinah človeštva, kot so glasba in druge veje umetnosti, filozofija in verstva. V otroških urah so nastopali, največkrat kar skupaj z otroki, številni znanci malih poslušalcev, posebno pozornost pa so namenjali mladinskim uram z različnejšimi vzgojno-poučnimi predavanji, recitacijskimi urami in mladinskimi igrami. V začetku preproste zabavne radijske igre so kmalu zamenjala prava zvočna dramska dela, amaterje pa so zamenjali igralci lju-

bijanske Drame. Seveda pa je največji del sporeda zavzemala glasba, predvsem slovenska ljudska pesem. Če je kaj zaškripalo, so se v improvizaciji dokaj dobro znašli. Navadno je sedel pred mikrofonom Avgust Stanko, raztegnil meh svoje harmonike in spored je tekel dalje. Zelo priljubljen je bil seveda spored, ki je bil namenjen zabavi, čeprav so se že takrat pritoževali, da v Sloveniji ni prav dosti humoristov. Ob nedeljah dopoldne so bila na sporedu verska predavanja, ob večjih praznikih pa so se že pričele tudi oddaje za slovenske izseljence, ki so ponesele glas gospe Natalije po vsem svetu.

Med vojno se je morala gospa Natalija napovedovanju odpovedati. Ljubljanski Radio je namreč prevzela italijanska radijska družba EIAR, njen brat pa je bil pri partizanih, kjer je kmalu padel. Zatekla se je v Zagreb, kjer je takrat služboval njen mož, sicer sodnik, kasneje tajnik vrhovnega sodišča. Takoj po vojni, leta 1945, pa se je spet vrnila pred mikrofonom. Takrat je bilo na Radiu že precej več glasov kot na začetku in predvsem med napovedovalkami se je vnelo (ne)prikrto rovarjenje in hud boj za primat. O slavi in zvezdnitvu se seveda ni smelo na glas govoriti, zato pa se je o njej toliko bolj intenzivno lihotoma razmišljalo. Vsak posebej se je trudil razbiti staro pravilo, da morajo napovedovalci govoriti tako,

da bodo poslušalci mislili, da sta na Radiu Ljubljana samo dva spikerja: en moški in ena ženska. Gospa Natalija je bila s svojim stičnim značajem in nevsiljivo avtoriteto daleč od intrig svojih mladih kolegic, čeprav je bila tako priljubljena, da so radijski obveščevalci na zahtevo poslušalcev posebej objavljali, kdaj se bo spet oglasila. V tistih časih so bili namreč poslušalci mnogo tesneje povezani z radiom kot danes, pa ne zgolj zaradi kakšnih Četrkovih večerov domačih pesmi in napevov in morda še poročil, ampak tudi zaradi zvenečega in prodornega glasu »naše Natali«.

Delovala je tiho in skromno, včasih komaj opazno, nihče pa ni mogel prezreti njene globoke in spoštovanja vredne ljubezni do svojega poklica. Srečno je živela z Radiom in z vsem, kar je bilo povezano z lepo slovensko besedo, ki jo je ljubila in negovala. V osebnem življenju takšne srce ni imela. Kljub nezgovornosti in zaprtosti vase, poimenovali so jo tudi »ledena gora«, je včasih le prekiela pijačo, ki ji je odtujila moža, da se je kasneje od njega ločila. Zbolela je za srčno astmo in morala je v pokoj. Njen prodorni in zveneči glas je za vedno utihnil leta 1992. S spoštovanjem in hvaležnostjo pa se jo še danes spominjajo vsi, ki jim je s svojimi pedagoškimi sposobnostmi pomagala postati in ostati radijski napovedovalec.